

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 04.12.1986, sp. zn. 5 Tz 91/86, ECLI:CZ:NS:1986:5.TZ.91.1986.1

Číslo: 15/1988

Právní věta: Konanie obvineného, ktorý sa chcel vyhnúť plneniu brannej povinnosti tým spôsobom, že pred röntgenovým vyšetrením prehltol cudzie telesá, aby tak predstieral žalúdočné ochorenie, naplna znaky trestného činu obvhádzania brannej povinnosti podľa § 268 odst. 2 písm. a) Tr. zák., a nie trestného činu merenia spôsobilosti na službu podľa § 266 odst. 1 Tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 04.12.1986

Spisová značka: 5 Tz 91/86

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Obcházení branné povinnosti

Předpisy: 140/1961 Sb. § 266 odst. 1
§ 268 odst. 2 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Najvyšší súd SSR na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal gaenrálny prokurátor SSR, zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. mája 1986 sp. zn. 8 To 185/86 a rozsudok Okresného súdu v Rimavskej Sobote z 24. marca 1986 sp. zn. 5 T 30/86 a okresnému prokurátorovi v Rimavskej Sobote prikázal, aby o veci z novu konal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Rimavskej Sobote z 24. marca 1986 sp. zn. 5 T 30/86 bol obvinený I. D. oslobodený spod obžaloby podľa § 226 písm. b) Tr. por. pre skutok posudzovaný ako trestný čin marenia spôsobilosti na službu podľa § 266 odst. 1 Tr. zák., ktorý mal spáchať tak, že 20. februára 1985 a 3. marca 1985 v Rimavskej Sobote v nemocnici OÚNZ sa snažil vyhnúť plneniu brannej povinnosti tým spôsobom, že pred röntgenovým vyšetrením prehltol cudzie telesá, aby tak predstieral žalúdočné ochorenie, ktoré však bolo viacnásobným röntgenovým vyšetrením vyvrátené.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie okresný prokurátor. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 20. mája 1986 sp. zn. 8 To 185/86 jeho odvolanie zamietol podľa § 256 Tr. por.

Na podklade sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd

SSR podľa § 267 od. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon porušený bol.

Už v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu, bol pri zisťovaní objektívnej pravdy porušený zákon v prospech obvineného v ustanovení § 2 od. 5 Tr. por.

V posudzovanej veci sa nevykonali všetky dostupné dôkazy na to, či obvinený úmyselne nepredstieral žalúdočné ochorenie v snahe vyhnúť sa výkonu základnej vojenskej služby.

Záver prvostupňového i odvolacieho súdu, že nebolo preukázané, že obvinený pred röntgenovými vyšetreniami úmyselne prehltol cudzie telesá, je predčasný. Vychádza z nedostatočných skutkových podkladov a opiera sa o tvrdenia obvineného, ktorý poprel spáchanie činu a o pochybnosti o vierohodnosti výpovedí svedka MUDr. L. K., v ktorých sa ani napriek opakovaným výsluchom nepodarilo odstrániť rozpory tak, aby bolo možné spoľahlivo dokázať, že obvinený nemal úmysel predstierať zdravotné ťažkosti, aby sa vyhol brannej povinnosti.

Aj Najvyšší súd SSR zistil, že výpovede svedka MUDr. L. K. neposkytujú dostatočný podklad pre rozhodnutie o vine obvineného. Už odvolací súd upozornil na rozpory v tvrdeniach tohto svedka, pokiaľ ide o údaje, či a za akých okolností sa mali nachádzať v žalúdku obvineného cudzie telesá. Tieto rozpory neboli odstánené ani ďalšími výsluchmi svedka, ktorý sa navyše vyjadroval ako svedok k takým otázkam, ktorých posúdenie prislúcha znalcom.

Na objasnenie veci treba vykonať ďalšie dôkazy.

Z röntgenového nálezu vyplýva, že 20. februára 1986 MUDr. L. K. zistil, že v žalúdku obvineného sa pravdepodobne nachádzajú cudzie telesá. Uvádza však, že by mohlo ísť aj o polypy, a preto odporúča gastrofibroskopické vyšetrenie. Toto vyšetrenie nebolo vykonané. Už predtým ten istý lekár v röntgenovom náleze z 11. mája 1984 konštatuje, že obvinený má deformovaný bulbus dvanástnika, v jeho strednej tretine pretrváva po kompresii stála škvrna veľkosti 5 x 5 mm, pričom záver tohto vyšetrenia je, že u obvineného ide o ulcus bulbi duodeni.

Za tohto stavu už v prípravnom konaní bolo treba pribrať znalca lekára na objasnenie, či u obvineného nejde o organické zmeny po vredovom ochorení žalúdka, prípadne dvanástnika. Bolo treba vykonať gastrofibroskopické vyšetrenie, ktoré odporúčal svedok MUDr. L. K., prípadne ďalšie odborné vyšetrenie žalúdka a dvanástnika obvineného tak, aby sa nepochybne zistilo, či išlo o cudzie telesá v jeho žalúdku, prípadne dvanástniku pri vyšetreniach, alebo o organické zmeny. Ďalej bude potrebné, aby znalec vyjadril svoju odbornú mienku i o tom, či v prípade, že sa pri röntgenových vyšetreniach skutočne nachádzali v žalúdku cudzie predmety (telesá), mohlo ísť o zvyšky jedál a aké (napr. jadrá niektorých zaváranín, kôstky, strukoviny a pod.), ktoré by mohli byť na jednotlivých snímkoch pri röntgenových vyšetreniach tak ohraničené, ako uvádza svedok MUDr. L. K.

Znalec nech uvedie i to, za akých okolností sa takéto zvyšky jedál prejavajú na röntgenových snímkoch, či môže ísť o ich požitie vo väčšom časovom odstupe pred vyšetrením alebo tesne pred ním a podobne.

Po vykonaní týchto dôkazov, prípadne ďalších, ktorých vykonanie sa ukáže potrebné na zistenie skutočného stavu veci, bude možné rozhodnúť o skutku, pre ktorý je obvinený stíhaný.

Ak sa preukáže, že obvinený úmyselne požil cudzie telesá pred röntgenovými vyšetreniami, aby predstieral žalúdočné ochorenie v snahe vyhnúť sa sčasti alebo úplne brannej povinnosti, nepôjde u neho o trestný čin marenia spôsobilosti na službu podľa § 266 odst. 1 Tr. zák., pre ktorý bol oslobodený spod obžaloby, ale o trestný čin obchádzania brannej povinnosti podľa § 268 odst. 2 písm. a) Tr. zák.

Ustanovenie § 266 Tr. zák. chráni spôsobilosť na plnenie brannej povinnosti alebo iných úloh pre obranu vlasti. Objektívna stránka spočíva v tom, že povinná osoba sa urobí trvalo alebo dočasne nespôsobilou alebo menej spôsobilou na plnenie brannej povinnosti alebo iných úloh pre obranu vlasti.

Pri trestnom čine podľa § 268 od. 2 písm. a) Tr. zák. je objektom riadne plnenie brannej povinnosti a objektívna stránka spočíva v machináciách, napr. v predstieraní choroby v úmysle vyhnúť sa sám celkom alebo sčasti plneniu brannej povinnosti.

Na rozdiel od § 266 Tr. zák., ktoré vyžaduje nespôsobilosť na službu narušením telesnej integrity (fyzickej či duševnej), v ustanovení § 268 odst. 2 písm. a) Tr. zák. ide o predstieranie skutočností, ktoré bránia výkonu brannej povinnosti občana, čo malo byť úmyslom obvineného podľa skutkovej vety obžalobného návrhu.